

FISCAL INSTRUMENTS – LEVERAGE FOR STIMULATE ENVIRONMENTAL PROTECTION

Holt Alina Georgiana

“Constantin Brâncuși” University of Târgu-Jiu

ABSTRACT

THE DEVELOPMENT OF AN ENVIRONMENTAL PROTECTION STRATEGY AT NATIONAL LEVEL SHOULD BE BASED ON PRINCIPLES, CONCEPTS AND INSTRUMENTS REFLECTING THE ROLE AND PLACE OF THE ENVIRONMENTAL POLICY IN THE OVERALL STATE POLICY, THE POSSIBILITIES AND PRIORITIES IN THE SHORT AND LONG TERM, THE SPECIFICITY AND THE MAGNITUDE OF THE POLLUTION PROBLEMS AT THE MOMENT OF ITS ESTABLISHMENT.

IN ORDER TO OPERATIONALIZE ENVIRONMENTAL POLICY, THE ECONOMIC INSTRUMENTS (TAXES, SUBSIDIES, CONSIGNMENT SYSTEMS, ENVIRONMENTAL LETTERS OF CREDIT, NEGOTIABLE POLLUTION PERMITS) ACT TO INTERNALIZE EXTERNAL ENVIRONMENTAL COSTS (EXTERNALITIES), TO CORRECT THE PRICE LEVELS AND TO CONTRIBUTE TO THE RESPONSIBLE USE OF NATURAL RESOURCES, THE POLLUTION LEVEL AND THE ACTIVE AND EFFICIENT MANAGEMENT OF WASTE. IN THIS RESPECT, CLEAR ENVIRONMENTAL POLICIES WILL BE ADOPTED TO SET UP A SYSTEM OF INCENTIVES AND INSTRUMENTS FOR ENVIRONMENTAL PROTECTION, AND ENVIRONMENTAL SPENDING WILL FOCUS ON THOSE PROJECTS THAT PROVIDE THE HIGHEST COST-BENEFIT RATIO.

KEY WORDS: ENVIRONMENTAL POLICY, FISCAL INSTRUMENTS, FINANCIAL SUPPORT, ENVIRONMENTAL TAX, ENVIRONMENTAL DUTY, ENVIRONMENTAL EXTERNALITIES

1. Introducere

Pentru țările în curs de dezvoltare este foarte greu să se exprime o opțiune sau o preferință între creșterea economică și protecția mediului, creșterea economică nefiind o opțiune, ci un imperativ. În acest caz, problema ce trebuie soluționată nu ține de valoarea creșterii economice ci de tipul de creștere economică. Astfel, este de preferat să se asigure o creștere economică echilibrată cu reducerea impactului negativ asupra mediului înconjurător prin stabilirea unor strategii care să țină cont de impactul activităților economico – sociale asupra mediului natural.

Aplicarea corectă a politicilor de protecție a mediului se realizează prin utilizarea măsurilor directe, indirecte și economice generale. Măsurile directe, specifice politicii de protecție a mediului, se concretizează în utilizarea instrumentelor:

- legislative - prin care se asigură un nivel ridicat de protecție a stării mediului și impun respectarea obligațiilor cuprinse în acordurile și convențiile internaționale pe probleme de mediu;
- economice - taxe, subvenții, sisteme de consignație, acreditive de mediu, permise de poluare negociabile - care acționează în vederea internalizării externalităților de mediu, corectează prețul și contribuie la o utilizare rațională a resurselor naturale, diminuează nivelul emisiilor de poluanți și asigură un management eficient al deșeurilor;
- de sprijin orizontal - asigură stimularea cercetării științifice pentru dezvoltarea unor tehnologii mai puțin poluatoare sau corective, dezvoltă sisteme de informare publică și educare ecologică.

Având la bază principiile teoretice ale dezvoltării durabile și sustenabilității ecologice, instrumentele politicii de mediu sunt utilizate în protecția mediului înconjurător în scopul maximizării eficienței tehnico-economice și instituțional-reglementative ale obiectivelor de protecție a mediului. Aceste instrumente ale politicii de mediu sunt instituite pentru a realiza consolidarea legăturilor pozitive dintre dezvoltarea economică și mediul și să rupă legăturile negative dintre creșterea economică și deteriorarea mediului. Instrumentele politicii de mediu determină viziunea și eficiența politicilor de protecție a mediului și asigură constituirea mecanismelor de finanțare al acestui domeniu, considerat prioritar în ultima perioadă. Astfel de reforme includ, spre exemplu: ajustarea instrumentelor fiscale și promovarea impozitării bazelor de impunere „rele” în detrimentul impunerii veniturilor salariale sau a profitului, practici de planificare și management a bugetului, modificarea modelelor de producție și consum prin stimularea finanțării investițiilor în eco – tehnologii și crearea unei piețe de desfacere a produselor și serviciilor ecologice, eliminarea subsidiilor dăunătoare mediului.

2. Instrumentele de aplicare a politicii de mediu

În mod ideal, prin politica de protecție a mediului ar trebui să se atingă nivelele optime de poluare și stoparea degradării mediului, eficiența măsurilor de protecție a mediului fiind influențată de aplicarea în practică a instrumentelor politicii de mediu. Astfel, decidenții publici pot asigura atingerea obiectivelor de mediu formulate fie în mod direct, prin reglementarea activităților generatoare de externalități de mediu negative (instrumente de tip comandă și control-reglementări directe), fie indirect, prin instituirea unor mecanisme de influențare a procesului decizional la nivel microeconomic (instrumente bazate pe mecanismul pieței-instrumente economice ale politicii de mediu). Modul în care aceste două tipuri de instrumente influențează activitățile care aduc prejudicii calității mediului înconjurător diferă de la caz la caz, însă ambele categorii conduc la determinarea poluatorilor să finanțeze din resurse proprii reducerea poluării.

Reglementările directe au rolul de a constrânge activitățile poluatoare prin stabilirea unor standarde de mediu și prin impunerea tehnologiilor de producție și a proceselor și emisiilor pentru fiecare tip de activitate economică. Prin aceste mecanisme se asigură că emisiile de substanțe poluante și calitatea mediului înconjurător se vor menține la un nivel prestabilit, însă costul acceptării și implementării acestora variază de la un poluator la altul. Acest neajuns poate fi corectat prin utilizarea instrumentelor economice ale politicii de mediu prin care se va asigura crearea unor mecanisme de alegere bazate pe preț. Dacă în fazele incipiente ale instituirii politicii de protecție a mediului, factorii de decizie au preferat reglementările directe ca și mijloc de corectare a comportamentelor poluatoare, în ultimii 20 de ani, odată cu elaborarea celui de-al

cincilea Program de Acțiune pentru Mediu la nivel comunitar, autoritățile au devenit conștiente de creșterea costurilor cu protecția mediului și de necesitatea mobilizării unor resurse financiare pentru finanțarea obiectivelor de mediu, reglementările directe fiind utilizate gradual în combinație cu instrumentele economice, în special cu impozitele și taxele de mediu.

Taxele de mediu reprezintă un instrument prin care se asigură internalizarea externalităților negative în vederea contracarării și combaterii impactului negativ al acestora asupra mediului înconjurător. Caracterul de ordine al taxelor de mediu este evidențiat prin modul în care acestea corectează, îmbunătățesc și stimulează comportamentul persoanelor fizice și juridice față de mediul înconjurător. Această modificare comportamentală este rezultatul modificărilor survenite în costurile de producție, în costurile factorilor de producție, creștere ce se va reflecta în creșterea prețurilor bunurilor și serviciilor și în diminuarea cererii pentru acestea.

Chiar dacă instituirea de noi impozite și taxe din considerente de ordin financiar (creșterea volumului resurselor financiare publice) este considerată a fi o măsură nepopulară, în cazul instituirii de noi impozite și taxe de mediu, decidenții publici trebuie să aibă în vedere, în primul rând, considerentele de ordin tehnic și în subsidiar pe cele financiare. Instituirea unei noi taxe de mediu trebuie să aibă ca prim efect corectarea unor comportamente dăunătoare mediului, și implicit protecția mediului, și pe plan secund creșterea volumului resurselor financiare publice. Un alt aspect ce trebuie reținut în cazul instituirii de noi taxe de mediu sau la modificarea cotelor de impunere se referă la respectarea cerințelor echității fiscale. Astfel, modificarea structurii sistemului fiscal de mediu (în sensul creșterii numărului de taxe și impozite) și creșterea cotelor de impunere va conduce la diminuarea capacității financiare a persoanelor/gospodăriilor cu venituri mici. Acest efect negativ poate fi contracarat prin aplicarea de către decidenții publici a unui sistem viabil de subvenții și facilități fiscale.

În ceea ce privește optica decidenților publici cu privire la acoperirea cheltuielilor pentru protecția mediului, aceasta depinde în mod decisiv de volumul resurselor financiare publice mobilizate la dispoziția statului, de necesitățile identificate ce trebuie prioritar finanțate dar și de importanța pe care politica de mediu o are în cadrul mix-ului de politici reglementate la nivelul unui stat.

3. Caracteristicile impozitelor și taxelor de mediu

Caracteristicile taxelor și impozitelor de mediu corespund cerințelor expuse mai sus, fapt ce argumentează solid utilizarea în practică a acestor instrumente pentru asigurarea protecției mediului. Pentru a întări această afirmație, voi prezenta o scurtă detaliere a caracteristicilor ce definesc aceste categorii de prelevări obligatorii, atât din punct de vedere formal, cât și din punct de vedere al repercusiunilor ecologice pe care acestea le induc.

Taxele și impozitele de mediu sunt generatoare de venituri, însă distincția fundamentală între aceste două categorii de prelevări obligatorii este dată de destinația acestora, respectiv de modul în care veniturile mobilizate prin intermediul acestora sunt repartizate în mod specific pentru acoperirea cheltuielilor de mediu sau contribuie la formarea bugetului statului sau al unităților administrativ teritoriale. În acest sens, distincția între utilizarea termenelor „taxe și impozite de mediu” este următoarea:

- termenul „taxă de mediu” se referă la existența coincidenței totale între părțile sau întregul venit obținut prin aplicarea unui instrument fiscal de protecție a mediului și destinația acestora. Cu alte cuvinte, veniturile obținute prin aplicarea taxelor de mediu sunt repartizate exclusiv finanțării cheltuielilor de mediu.

- termenul „impozit de mediu” se utilizează în situația în care veniturile formate prin intermediul aplicării unor instrumente fiscale de protecția mediului nu este alocat pentru finanțarea cheltuielilor de mediu.

Distincția între cele două categorii de instrumente fiscale de mediu este dată și de caracteristicile formale ale fondurilor unde acestea sunt colectate. De exemplu, termenul „taxă de mediu” este folosit dacă veniturile sunt mobilizate la dispoziția unor fonduri de mediu sau la dispoziția instituțiilor publice care furnizează servicii municipale de protecția mediului (cum ar fi epurarea apelor uzate și managementul deșeurilor solide). Impozitele de mediu percepute se constituie în venituri ale bugetului de stat sau ale bugetelor locale ce sunt supuse fenomenului de personalizării. Această abordare simplificată este în mare măsură compatibilă cu definițiile actuale Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică ale termenilor „taxe/tarife” și „impozite”.¹

În ceea ce privește intenția și structura taxelor și impozitelor, se pot face distincții suplimentare ținând seama de scopul politicii și funcționarea instrumentului, utilizându-se astfel:²

- *taxe de încurajare*, care au ca principal scop modificarea comportamentului societății față de calitatea mediului (caracterul de ordine), și pot fi privite ca instrumente de încurajare aplicate în situațiile în care veniturile sunt folosite pentru o încurajare suplimentară a schimbării comportamentului prin intermediul subvențiilor pentru investiții aferente.

- *taxe pentru recuperarea costurilor* includ taxele aplicate în vederea acoperirii costurilor serviciilor publice sau de mediu furnizate consumatorilor individuali sau publici, astfel de taxe fiind întâlnite frecvent în sectoarele de alimentare cu apă, epurare a apelor uzate și managementul deșeurilor.

- *impozite fiscale de mediu* care sunt instituite cu scopul principal de creștere a veniturilor fiscale mobilizate la dispoziția autorităților publice centrale și locale. Prin instituirea impozitelor de mediu se dorește mobilizarea unor venituri suplimentare celor constituite prin alte reglementări de mediu. Și în acest caz poate surveni și o modificare a comportamentului consumatorilor și producătorilor, chiar dacă în intenția inițială a legiuitorului nu s-a ținut cont de acest aspect.

În ceea ce privește delimitarea unei clasificări unitare a fiscalității de mediu, profesorul universitar Miron D. consideră că „stabilirea unui tablou sinoptic unitar al fiscalității ecologice este un deziderat dificil întrucât acestea au niveluri și mai ales denumiri și scopuri extrem de variate.”³ Acest autor delimitează o tipologie a taxelor și impozitelor de mediu în funcție de trei criterii, și anume:⁴

- după obiectivul principal urmărit: taxe pentru acoperirea unor costuri de ameliorare a calității mediului, taxe instituite pentru stimularea unui comportament ecologic, taxe instituite în scopuri financiare, respectiv de generare a unor venituri suplimentare la bugetul de stat;

- după domeniul principal în care se instituie: impozite asupra consumului energetic, impozite și taxe aplicate în domeniul transporturilor, taxe asupra exploatarea resurselor naturale, impozite asupra emisiunii de substanțe poluante;

- în funcție de obiectul impozabil: taxe asupra produselor, taxe asupra deversărilor de apă, taxe asupra deversărilor de gaze în atmosferă, taxe asupra volumului și naturii ambalajelor.

¹ Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare economică (2001) The firm, The environment and Public Policy, Working Party on National Environmental Policy. env/epoc/wpnet 31/final, pag. 21

² Klarer J., Francis P., McNicholas J., Popovici M., Pentru un mediu mai bun și o economie mai bună, Inițiativa Sofia privind instrumentele economice, Centrul Regional de protecția mediului pentru Europa Centrală și de Est, Ungaria, 1999, pag. 27

³ Miron D., Economia Uniunii Europene, Ed. Lucașfăruș, București, 2002, pag. 472

⁴ Miron D., op. cit., pag. 473

Prin sistemul eco-taxării, întreprinderile poluante sunt obligate a alege între a plăti pentru efectele cauzate de activitatea lor sau de a-și alege strategii de dezvoltare prin care să micșoreze poluarea și să prevină poluarea viitoare. Instrumentele fiscale pot să asigure stimulente pentru inovarea în controlul poluării; acestea pot fi, de asemenea, mai puțin predispuse în a influența comportamentul poluatorilor decât reglementările negociate de la caz la caz cu firme individuale. Acestea pot încuraja activitățile costisitoare de evitare a daunelor produse asupra mediului înconjurător, cum ar fi depozitarea ilegală a deșeurilor, și, în unele cazuri, acestea pot avea consecințe semnificative asupra distribuției, plasând sarcini financiare mari asupra persoanelor defavorizate.

Alegerea și proiectarea instrumentelor de politică de mediu este crucială, decidenții trebuind să aleagă opțiunile optime dintr-o gamă largă de instrumente economice, iar modul în care se asigură o schemă de utilizare combinată a mix-ului instrumentelor pentru protecția mediului poate avea repercusiuni pozitive sau negative asupra calității indicatorilor de mediu.

Atunci când nevoia de a reduce emisiile sub un anumit prag stabilit este urgentă, soluția eficientă de asigurare a cantității de poluare stabilite este licitarea unui număr fix de permise negociabile de emisii. Dar în cadrul unui sistem de comercializare a permiselor costurile de reducere a poluării sunt incerte, și costuri excesive ar putea fi angajate.

În proiectarea impozitelor de mediu, un impozit direct pe cantitatea de emisii generate este ideal, dar de multe ori imposibil deoarece emisiile nu poate fi măsurate direct la un cost rezonabil. În cazul în care există informații despre emisiile generate, care sunt măsurabile și sunt deja obiectul unor tranzacții de piață, aplicarea instrumentelor fiscale de mediu poate fi un succes. Arderea combustibililor este direct legată de emisiile de carbon, și astfel o taxă aplicată asupra combustibililor seamănă cu o taxă pe emisiile de carbon.

Diplomatul american Pearce D., absolvent al Ohio State University, a îndreptat atenția participanților la dezbaterile asupra politicilor și măsurilor care au urmat primului raport al Grupului interguvernamental privind schimbările climatice la caracteristica de „dividend dublu” indusă de aplicarea taxelor de poluare. Din moment ce taxele de poluare servesc la corectarea eșecurilor pieței, prin definiție nu împărtășesc proprietățile distorsionare ale multor alte taxe.¹ Acesta recunoaște că reglementările de mediu aduc în mod normal un prim dividend reprezentat de beneficiile sociale, dar din cauza orizontului lor de timp, ca urmare a dimensiunii intertemporale ce caracterizează majoritatea problemelor de mediu, posibila existență și amploarea celui de-al doilea dividend este nesigură. Acest neajuns ar putea fi eliminat printr-un sistem de impozitare al dioxidului de carbon (schimbările climatice fiind principala problemă cu care s-a confruntat și se confruntă omenirea). Al doilea dividend va aduce apoi la creșterea bunăstării sociale deoarece costurile forței de muncă vor fi mai mici în timp ce energia și costurile de mediu vor crește.

Ipooteza „dividendului dublu” poate fi considerată ca o versiune ceva mai limitată decât ipoteza Porter – aceasta susținând că bunăstarea socială, mai degrabă decât competitivitatea, este îmbunătățită atunci când se aplică un sistem fiscal de mediu. Cu toate acestea, în Cartea Albă a Comisiei Europene din 1993, argumentul dividendului dublu a fost legat, de asemenea, de îmbunătățirea competitivității, Comisia pledând pentru impunerea obiectelor impozabile „rele” (poluarea), mai degrabă decât a celor caracterizate printr-un potențial de a genera beneficii viitoare (venituri salariale, profit) în vederea îmbunătățirii eficienței globale.²

---

¹ Pearce D., The role of carbon taxes in adjusting to global warming, The Economic Journal 101, 1991, pag. 938

² Commission of the European Communities, 1993, Growth, Competitiveness, Employment: The Challenges and Ways forward in the 21st Century, COM/93/700, 5.12.1993, pag 5

Bovenberg A.L. și de Mooij R.A. analizează efectele unei reforme a taxelor de mediu privind poluarea, creșterea economică și bunăstarea într-un model de creștere endogenă cu distorsiuni fiscale pre-existente. Aceștia consideră că o trecere de la impozitarea profitului spre poluare poate conduce la o creștere economică atunci când sistemul fiscal de mediu nu majorează povara fiscală a companiei.¹

Nielsen S.B. ș.a. identifică ipoteza dividendului dublu utilizând un model dinamic care include șomajului. Aceștia demonstrează că șomajul va fi redus în cazul în care este introdusă o taxă de poluare. În acest caz, efectul de interacțiune al taxei influențează, de asemenea, valoarea ajutorului de șomaj, conducând la situația în care șomerii să intre pe piața forței de muncă. Cu toate acestea, efectul general asupra creșterii ratei economice ar putea deveni negativă.²

Intensa utilizare a taxelor de mediu, a permiselor de tranzacționare a emisiilor și a altor instrumente economice au fost parțial determinate de o recunoaștere a limitelor convenționale de reglementare în domeniul protecției mediului.

Pentru a avea un impact amplu asupra unora dintre problemele majore de mediu cu care se confruntă în prezent omenirea - ploii acide, încălzirea globală, congestionarea traficului - politica de mediu nu poate fi abordată doar ca o problemă tehnică care să fie implementată doar prin impunerea utilizării tehnologiilor de reducere a emisiilor și prin stabilirea limitelor de emisii pentru industriile poluatoare. Schimbări ample și profunde ale modelelor existente de producție și de consum vor fi inevitabil necesare, iar aceste modificări vor duce în mod inevitabil la apariția unor costuri economice substanțiale.

Căutarea instrumentelor capabile de a minimiza aceste costuri și de a realiza modificări de comportament în toate sectoarele, a condus la situația în care factorii de decizie trebuie să acorde o atenție mult mai amplă potențialului de stimulare pe bază de reglementări de mediu, care sunt prin natura lor instrumente economice.

Din perspectiva politicii de mediu, utilizarea taxelor de mediu, a schemelor de tranzacționare a emisiilor și a altor instrumente economice pentru asigurarea protecției mediului, este în primul rând o chestiune de eficiență a activităților sau produselor ce devin subiecți activi ai acestora.

Veniturile mobilizate din taxele de mediu sunt, în general, distribuite pentru finanțarea programelor guvernamentale elaborate în domeniul protecției mediului, pentru finanțarea prioritara a investițiilor de mediu sau pentru finanțarea altor cheltuieli de mediu. În cadrul reformei eco-taxelor și impozitelor, dacă diminuarea sau acoperirea deficitelor bugetare este un obiectiv politic dorit, veniturile mobilizate pot fi folosite pentru creșterea încasărilor la bugetul de stat și acoperirea acestor dezechilibre bugetare.

Reforma eco-taxelor și impozitelor poate fi orientată și spre atingerea unei stări de stabilitate a veniturilor publice (adesea fiind numite „neutralitatea venitului”), prin aplicarea unei translații dinspre impozitarea „obiectelor impozabile bune” (salariul și capitalul) spre cele „rele” (poluarea și folosirea irațională a resurselor). Această transpunere se poate realiza prin reducerea impozitelor pe venit și a contribuțiilor obligatorii, care diminuează stimulentele pentru muncă, sau a impozitelor pe vânzări, care deformează deciziile de consum, și instituirea unor eco – taxe și impozite prin care să se asigure o calitate sporită a activelor de mediu și, implicit, a calității mediului înconjurător.

¹ Bovenberg A.L., Mooij R.A., Environmental tax reform and endogenous growth, Discussion Paper 1994-98, Tilburg University, Center for Economic Research, 1994, pag 1

² Nielsen S.B., Pedersen L.H., Sorensen P.B., Environmental policy, pollution, unemployment and endogenous growth, International Tax and Public Finance 2, 1995, pag 185

Klarer J. consideră că „impozitele de mediu sunt singurele impozite care nu au acest efect de distorsiune sau sarcină a impozitului dar de fapt acestea contribuie mai degrabă la creșterea decât la descreșterea bunăstării economice. Paradoxul din perspectiva politicii de mediu este că, cu cât este mare eficacitatea din punct de vedere al mediului a unui impozit de mediu, cu atât este mai redus venitul generat de acesta (de exemplu cu cât este mai mare un eco-impozit cu atât este mai mare stimulentele atribuite poluatorului ca să investească în reducerea poluării și cu atât este mai deficitară baza actuală de impozitare). Ca urmare, reglementatorii care colectează eco-impozitele pot avea stimulente ca să mențină nivelele poluării pentru a-și fundamenta bugetele.”¹

În ceea ce privește obiectivele urmărite prin utilizarea impozitelor și taxelor de mediu, respectiv acela de a stimula poluatorii să reducă poluarea și de a asigura mobilizarea unor venituri financiare, acestea pot intra la un moment dat într-o stare de incompatibilitate. Astfel, dacă prin fiscalitatea de mediu se urmărește corectarea comportamentelor dăunătoare mediului înconjurător, veniturile mobilizate se vor diminua proporțional cu reducerea poluării, iar dacă scopul principal este cel de colectare de resurse financiare, atunci se va permite o continuare a poluării proporțional cu fluxul de încasări dorit. Prin urmare, consider că operaționalizarea politicii de mediu și asigurarea realizării obiectivelor politicii de protecție a mediului necesită fundamentarea și aplicarea unor instrumente economice prin care să se asigure stimularea preocupărilor agenților economici pentru limitarea sau prevenirea externalităților negative de mediu, concomitent cu existența unui cadru adecvat de reglementări directe prin care să se garanteze crearea unor acțiuni legislative, a unui cadru instituțional și a unor măsuri de incitare sau constrângere a subiecților implicați.

4. Concluzii

Contextul global actual, definit de o criză acută a activelor de mediu și de o creștere a externalităților de mediu negative, impune crearea unor noi modele pentru construirea unor economii durabile în care principala provocare o constituie restabilirea creșterii economice concomitent cu reducerea sau chiar înlăturarea efectelor negative induse asupra calității mediului înconjurător. Trecerea mai fermă la o economie cu un impact de mediu scăzut și caracterizată printr-o utilizare eficientă a resurselor naturale reprezintă o provocare atât pentru sectorul privat, cât și pentru administrația publică, asigurarea durabilității acestora depinzând efectiv de optica decidenților publici și privați cu privire la identificarea și implementarea instrumentelor active sau voluntare prin care să se ghideze desfășurarea activităților economice într-un mod conciliant cu mediul înconjurător.

Pentru constituirea suportului financiar al politicii de protecție a mediului este necesară apelarea la anumite pârghii economice, al căror scop este atingerea obiectivelor de mediu la costuri cât mai reduse. Sub această formă, alocarea optimă a resurselor financiare pentru mediu suscită utilizarea cantității optime a fiecărei resurse prin comparație cu prețurile altor factori economici de producție și elaborarea unui cadru economic care să asigure caracterul protecționist al tuturor deciziilor de mediu, prin includerea costurilor în prețurile bunurilor și serviciilor care poate avea o contribuție importantă în acest sens. Realismul politicii de mediu trebuie dovedit nu numai în funcție de principalele dezechilibre ecologice la nivel local, național și internațional, ci și din perspectiva capacității de a susține financiar aplicarea politicii respective. De aceea, în programul

---

¹ Klarer J., Francis P., McNicholas J., Popovici M., Pentru un mediu mai bun și o economie mai bună, Inițiativa Sofia privind instrumentele economice, Centrul Regional de protecția mediului pentru Europa Centrală și de Est, Ungaria, 1999, pag. 32

pentru conformare (PC) încheiat între Autoritatea de Mediu și agenții economici trebuie să se indice corect sursa de finanțare privind cheltuielile pentru protecția mediului.

Din perspectiva destinației veniturilor bugetare provenite din utilizarea instrumentelor pentru protecția mediului, pentru armonizarea efectelor distributive ale politicii de mediu se va ține cont de următoarele:

- introducerea ecotaxelor (taxelor verzi) în condițiile unui nivel relativ constant al fiscalității, presupune eliminarea altor taxe sau diminuarea cuantumului acestora, motiv pentru care o parte din veniturile bugetare provenind din ecotaxe ar putea fi folosită pentru compensarea pierderilor de venituri bugetare, ceea ce va atrage însă un pronunțat caracter distributiv al politicii de mediu;

- veniturile bugetare aferente ecotaxelor vor fi folosite preponderent pentru reechilibrarea bugetelor agenților economici, măsurile de protecția mediului căpătând astfel un caracter distributiv moderat.

Strategia de formare a suportului financiar pentru protecția mediului trebuie să se bazeze pe identificarea cu o maximă precizie a obiectivelor de mediu și prioritizarea lor în funcție de importanța și acuitatea pe care le prezintă unele în raport cu celelalte. Consider că această etapă este decisivă în asigurarea unui suport financiar solid, deoarece prioritizarea obiectivelor de mediu va asigura că cele mai stringente probleme de mediu identificate vor primi finanțarea necesară. În acest sens, consider că este nevoie de dezvoltarea unor capacități instituționale atât la nivel central, cât și local, capabile să conducă o activitate de investigare și identificare a problemelor de mediu, să le transpună în obiective ale politicii de mediu și să identifice atât tipologic, cât și cantitativ principalele măsuri necesare a fi implementate. De asemenea, apreciez că, în fundamentarea surselor de finanțare a politicii de mediu, este utilă o estimare a beneficiilor prezente și viitoare induse de obiectivele de mediu ce urmează a fi finanțate, dar și o delimitare a unui cadru temporal pentru eficientizarea utilizării resurselor financiare limitate.

BIBLIOGRAFIE

1. Andersen M.S., Competitiveness Effects of Environmental Tax Reforms, Final Report to the European Commission, DG Research and DG Taxation and Customs Union, 2007
2. Angelescu C., Stănescu, I., Politica de creștere economică, Ed. Economica, București, 2004
3. Bebeșelea A., ș.a., Politici de mediu, Ed. Eurostampa, Timișoara, 2013
4. Bovenberg A.L, Mooij R.A., Environmental tax reform and endogenous growth, Discussion Paper 1994-98, Tilburg University, Center for Economic Research, 1994
5. Klarer J., Francis P., McNicholas J., Popovici M., Pentru un mediu mai bun și o economie mai bună, Inițiativa Sofia privind instrumentele economice, Centrul Regional de protecția mediului pentru Europa Centrală și de Est, Ungaria, 1999
6. Miron. D., Economia Uniunii Europene, Ed. Luceafărul, București, 2002
7. Nielsen S.B., Pedersen L.H. , Sorensen P.B, Environmental policy, pollution, unemployment and endogenous growth, International Tax and Public Finance 2, 1995
8. Pearce D., The role of carbon taxes in adjusting to global warming, The Economic Journal 101, 1991

*** Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare economică (2001) The firm, The environment and Public Policy, Working Party on National Environmental Policy. env/epoc/wpnet 31/final

*** Commission of the European Communities, 2003, Growth, Competitiveness, Employment: The Challenges and Ways forward in the 21st Century, COM/93/700, 5.12.2003